

BESZÁMOLÓ – MUNKATERV értékelése

Pest Megyei Könyvtár

1. Szakpolitikai célok megjelenése, teljesülése.

A Pest megyei könyvtár beszámolója alapján megállapíthatjuk, hogy a szakpolitikai célok teljesítésre kerültek 2015-ben. Az intézmény törekedett arra, hogy igazi közösségi térré formálódjon. Az említett főbb feladatok közül kulturális közösségfejlesztéshez kapcsolódóan kiemelném a helyi identitást erősítő helyismereti programokat valamint a rendezvényeket. Ezekhez kapcsolódóan megállapodás született, miszerint a színháztermet és a hozzátartozó kiszolgáló helyiségeket a közművelődési feladatokat ellátó Szentendrei Kulturális Központ kapta meg használatra, illetve közös használatba kerültek azok a helyiségek és terek, melyek nélkül a színháztermet nem lehetne használni, valamint az épületben található egyetlen, a könyvtár olvasótereitől független klubhelyiség (Szántó Piroska terem). Bízunk benne, hogy ezzel a megállapodással hosszú távon biztosított a könyvtár zavartalan működése.

2. Szervezeti helyzet.

A beszámoló nem mutatja be a szervezet felépítését.

Az évek óta állandósuló létszámhiány egyre súlyosabb terheket ró az intézményre. Mivel a KSZR-be bevont települések száma 12-vel nőtt, és másfélszer annyi rendezvényt, közösségi programot szerveztek az évben, mint tavaly, a létszám (27,75 fő) nem elegendő a munka elvégzésére. (A megyei könyvtárak létszámának országos átlaga 48 fő!) Kérjük a fenntartót, hogy 2016. év folyamán találjon megoldást a könyvtár létszámproblémáira. A megyei könyvtárakban átlagosan országosan 18 főt foglalkoztatnak önkéntesként. Ennek a töredéke (4 fő) van jelen a Pest Megyei Könyvtárban.

A városban lévő szervezetekkel épített partnerségeken keresztül törekedni kellene újabb személyek könyvtári foglalkoztatására. A legmegnyugtatóbb természetesen az lenne, ha szakirányú felsőfokú diplomával rendelkezőket tudnának felvenni az intézménybe.

Az év jelentős változásokat hozott Nincsevic Klára nyugdíjba vonulásával. Helyette négy hónapon át megbízottként a korábbi helyettese látta el a feladatokat, majd ezt követően kapott megbízást Werner Ákos. Ezúton is gratulálunk, és sok sikert kívánunk a munkájához. Reméljük, hogy személyében hosszú távon biztosított lesz az intézmény fejlődése.

3. Alapfeladatok teljesülése, szolgáltatás kínálat.

A város lakosságához képest a beiratkozottak aránya 21%, ami más megyei könyvtárak értékeivel való összevetésben magasabb, ami – egyetértve a beszámolóval – bizakodásra ad okot. Szintén örömteli, hogy a beiratkozottak száma emelkedett a tavalyi évhez képest.

A beiratkozottak számának további emelése érdekében javasoljuk a nyitvatartási idő átgondolását, a heti 44 órás nyitva tartás bővítését, de legalább olyan értelemben való átgondolását, hogy még inkább javuljon az intézmény munkaidőn túli elérhetősége. A nyitva tartási órák számának országos átlaga: 47,55 óra.

A szolgáltatások sokfélesége alapvetően megfelel egy közepes méretű városban működő megyei könyvtárral szemben támasztott elvárásoknak.

4. Intézményi terek és fejlesztések.

A fejlesztési elképzelések összhangban vannak egy 21. századi modern közkönyvtár szemléletével szemben elvárattal. A könyvtár művelődési házzal való közös elhelyezése nem minden szempontból szerencsés. Örömteli, hogy a fentebb említett megállapodással tisztázódtak a viszonyok, ugyanakkor nem világos a beszámoló alapján, hogy a könyvtár elégedett lehet-e a szerződés tartalmával.

5. Gyűjtemény.

A gyarapodás nagyságrendje nem, de mennyisége és összege növekedett. Előbbi 3,5, utóbbi 15,5%-kal. Az állomány apasztásának mennyisége ugyan az előző évekhez képest több mint 18-szorosára emelkedett, de még mindig elmarad a gyarapítás mennyiségétől. Sem a gyarapítás (3,6%), sem pedig az apasztás (3,2%) nem éri el az 5%-ot a gyűjtemény arányában. A fenntartóval egyeztetve meg kell találni a lehetőségét annak, hogy gyűjtemény fejlesztéséhez szükséges anyagi erőforrások biztosítottak legyenek.

A korábbi erőteljesen könyv-túlsúlyos beszerzés helyett a könyvtár igyekszik több hangzó és audiovizuális tartalmat beszerezni. Ez mindenképpen üdvözlendő egy változatos igényeket is kielégíteni szándékozó modern közkönyvtár állománygyarapítási politikájában.

A kötelezpéldányként kapott dokumentumok aránya magas az összes beszerzéshez viszonyítva (18%), de az ezen a téren tapasztalható erőteljes csökkenés (-9,7%) nyugtalanító.

6. Mutató táblák értékelése.

A mutató tábla terv és tényadatai szinkronban vannak, zömében a tervadatok teljesítésre kerültek. Összességében a mutató táblák arról tesznek tanúbizonyságot, hogy az intézmény igyekszik sokrétű programkínálattal új felhasználói csoportokat is megszólítani. Különösen nagy figyelemmel fordultak az idősek, a kisgyermekes családok, a gyermekek valamint a fogyatékkal élők irányába.

7. Tájékoztató szolgálat.

A tájékoztató szolgálat a helyben elérhető nyomtatott és elektronikus források alapján a teljes nyitvatartási időben a használók rendelkezésére áll. Fontos, hogy mind helyi, mind pedig máshol fejlesztett adatbázisokat kínálunk az olvasóknak. Fontos prioritás legyen, hogy a saját fejlesztésű adatbázisok építésével a megyei könyvtár olyan egyedi, helyi kutatóknak unikális tartalmakat legyen képes kínálni, amelyek megkerülhetlenné teszik a helytörténeti kutatás számára.

8. Könyvtárhasználat – tábla értékelése.

A mutatók a használat mértékének növekedéséről tanúskodnak (14,3%-kal nőtt az aktív használók száma, 12%-kal pedig a kölcsönzött dokumentumé). Ez az olvasók részéről pozitív visszajelzésként értékelhető. A tendencia fenntartása a nyitva tartás meghosszabbításával és a beszerzések nagyságának növelésével lenne lehetséges.

A könyvtári honlap látogatottsága szintén nőtt (21%-kal).

9. Elektronikus könyvtár.

A digitalizálás terén nagyon fontos lépéseket tett a könyvtár a Pest Megyei Hírlap 12 évfolyamának elektronikus formában való közzétételével. Egy megyei könyvtárban elengedhetetlen, hogy hosszú távon rendelkezzen egy stratégiával a helyi kutatás szempontjából fontos tartalmak digitalizálására vonatkozóan, és a legfontosabb tartalmak digitalizálása további célzott támogatástól függetlenül, folyamatosan menjen.

Kérjük, hogy biztosítsák a tartalmak elérhetőségét az Europeana-ban is. (Ez a Hungaricana felületén elérhetővé tett tartalmak esetében nem automatikus.)

10. Innovatív elemek a könyvtár működésében.

A mobiltelefonos szolgáltatások bevezetése (QR kód, mobiloptimalizált honlap stb.) fontos, és a használói közösség számára is értékelhető újításokat jelent. A Pest Megyei Könyvtárban a partnerségek kialakításán keresztül, a helyi sokszínű civil élettel való intenzívebb kapcsolat nem tűnik ki a beszámoló ezen részéből. Az újabb szervezetekkel való további partneri viszonyok kialakítása jelentősen megnövelhetné az intézmény ismertségét és kihasználtságát is mind a városon mind pedig a megyén belül, egyben teret engedne új gondolatok áramlásának, és innovatív megoldások kifejlesztésének.

11. Infrastruktúra.

A könyvtár működési infrastruktúrája mesze elmarad a modern igényektől. A beázások és az elavult villamoshálózat egyaránt komoly veszélyt jelenthet nem csak a napi zavartalan működésre, de az értékes állományra és az informatikai eszközökre is. A zöld könyvtári kezdeményezéseknek nincs nyoma a beszámolóban, pedig a környezeti fenntarthatóság, környezettudatosság fontos tematika kellene, hogy legyen a könyvtári kezdeményezésekben.

12. Projektek.

A könyvtár pályázati aktivitása elmarad a többi megyei könyvtárétól, és csak a központilag elérhető források megszerzésére korlátozódik. Ösztökéljük a könyvtárat, hogy az NKA pályázati kiírásai mellett más források felkutatására is tegyenek erőfeszítéseket. A projektek nagyságrendje arányos az intézmény méretével (600 ezertől 3 millió forintig), de a projektek száma (7) elmarad az elvárhatótól.

A következő években javasoljuk, hogy bővítsék a pályázati forrásból megvalósított projekteket, újabb finanszírozók által kínált lehetőségeket is számba véve.

13. Képzés – kommunikáció.

A könyvtár számos képzésben részt vett egy-egy kollégája közreműködésén keresztül. A könyvtár szintén aktív szerepet vállalt a KSZR-ben ellátott települések könyvtárosainak a képzésében, továbbképzésében. A legfontosabb célkitűzés digitális kompetenciafejlesztési, információkeresési ismereteket nyújtó képzések erősítése volt. 2014-hez képest 6-ról 15-re nőtt, az érdeklődők száma pedig 48-ról 426-ra, így ez az év jelentős áttörést hozott ezen a területen.

14. Minőségirányítás.

A könyvtár végzett használói elégedettségmérést és folyamatosan figyelembe veszi a használók által leadott igényeket a beszerzések alakításánál. *A beszámolóban szívesen olvastunk volna néhány gondolatot az elégedettségmérés tapasztalatairól, a kutatás során napvilágra került igényekről, visszajelzésekről.*

15. Rendezvények.

A rendezvények száma emelkedett az előző évhez képest. Ez nagyon fontos egy önmagát közösségi térként újrafogalmazó intézményben. A programok száma azonban így is jelentősen elmarad az országos átlagtól (930 db). A könyvtári rendezvények sokszínűségének erősítésével változatos felhasználói csoportok számára is lehetne maradandó élményeket biztosítani, különböző rétegeket bevonni.

A kiállítások, amelyek a helyi értékeket mutatják be, valamint a helytörténeti vetélkedő is olyan programok, amelyek irányt mutatnak a jövő programstruktúrájának kialakításához.

16. Kiadványok, tudományos munka.

A könyvtár munkatársai által tartott előadások, valamint a Pest Megyei Könyvtár (vagy a kollégáinak) közreműködésével megvalósult továbbképzések száma kielégítő, ugyanakkor a könyvtár nem tud felmutatni egyetlen tudományos kutatási projektet sem. A könyvtár helyi társadalomban való relevanciájának az egyik előfeltétele lenne, hogy a helytörténeti kutatás egyik műhelyeként funkcionáljon.

A dolgozók által közzétett tudományos publikációk (összesen két cikk a Könyv könyvtár, könyvtárosban) nagyon kevés az intézmény láthatóságának biztosításához, a tapasztalatok megosztásához és azt a látszatot kelti, hogy nem folyik érdemi tudományos munka a könyvtárban.

17. PR tevékenység.

A könyvtár terveiben szerepelt a könyvtári honlap több nyelven való elérhetővé tétele, amely nem valósult meg. Ma már a magyar és angol nyelven való elérhetőség minimum követelmény egy nagy intézménnyel szemben, de egy olyan turisztikailag kiemelt és sokféle nemzetiség által lakott városban mint Szentendre, ez fokozottan igaz. A német nyelven való elérhetővé tételt, és az angol nyelvű verzió kiterjesztését is javasoljuk.

A könyvtár médiakapcsolatai kielégítőek mind helyi mind pedig az országos sajtóval.

A web 2.0-ás felületeken való terjeszkedés, az újabb használói rétegek elérése miatt nagyon fontos, és ebbe az irányba a könyvtár tett is lépéseket.

18. Területi ellátás.

A területi ellátásban újabb településekkel kötött szerződéseket az intézmény, ami jelentős mértékben megnövelte a területi ellátással foglalkozó osztály feladatainak mennyiségét. Örömteli, hogy még mindig lehet növelni a területi ellátásba bevont települések számát, ehhez azonban égető szükség lenne a létszámhelyzet mielőbbi rendezésére. Ebben ezúton is kérjük a fenntartó konstruktív együttműködését.

19. Gazdálkodás.

A gazdálkodással kapcsolatos adatok kapcsán a pályázati úton megszerezhető források növelése fogalmazható meg célként a következő esztendőben.

20. Partnerség, önkéntesség

A könyvtár partnerkapcsolatai kiterjedtek, Szentendre civil szervezetei és intézményei mellett talán a gazdasági társaságokkal való partnerkapcsolatok építésében lenne még több lehetőség. A jövőben a feladat ezen kapcsolatok tartalommal való megtöltése lehet.

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítők száma Szentendre lakosságához képest magas, a többi megyei könyvtár átlagához (104) képest alacsony (66 fő). Az önkéntességben rejlő lehetőségeket ugyanakkor a könyvtár nem aknáztta ki még teljes mértékben. Biztatjuk a könyvtár vezetését, hogy újabb partnerségeken keresztül igyekezzenek több önkéntes munkacsoport bevonni a munkába.

Összegzés, javaslatok:

- *A feladatellátás megfelelő szintű biztosítása érdekében szükséges a könyvtár személyi létszámának növelése. A probléma megoldásában segítséget jelenthet a partnerségi kapcsolatok kihasználása.*
- *Az intézmény munkaidőn túli elérhetőségének javulása.*
- *Törekedni kell az állománygyarapítás- és apasztás egyensúlyára, valamint a kötelezpéldányként kapott dokumentumok növekedésére.*
- *A gyarapodás és a könyvtárhasználat mértékének növekedése továbbra is legyen kiemelt feladat a könyvtár számára.*

- *Kérjük, hogy az intézmény gondoskodjon a digitális tartalmak elérhetőségének hosszú távú biztosításáról, különös tekintettel a helyi vonatkozású digitalizált dokumentumok esetében.*
- *Örömteli, hogy a könyvtár az előző évben törekedett az innovatív megoldások kidolgozására az elektronikus szolgáltatások terén. A partnerségi kapcsolatok kialakítása fontos a könyvtár szélesebb körű népszerűsítése, valamint további innovatív megoldások kidolgozása érdekében is.*
- *Az intézményi működési infrastruktúrája kapcsán a fenntartóval való egyeztetés, valamint pályázati úton megszerezhető anyagi források biztosítása lehet a megoldás az épület megújítása kapcsán.*
- *Kiemelkedő eredményt ért el a könyvtár a használóképzés terén, reméljük, hogy az idei esztendőben is így marad*
- *Kérjük, hogy a használói elégedettségmérés kapcsán a beszámoló kerüljön kiegészítésre.*

2016-os munkatervre vonatkozó megállapítások:

A könyvtár munkaterve alapján megállapítjuk, hogy a beszámoló kapcsán felmerült problémákra a könyvtár megfelelő válaszokat ad. Javasoljuk a pályázati aktivitás fokozását, valamint a tudományos kutatómunka kiterjesztését.

A munkaterv helyesen tárja fel az infrastrukturális problémákat, melyekre a fenntartóval közösen keresik a megoldásokat.